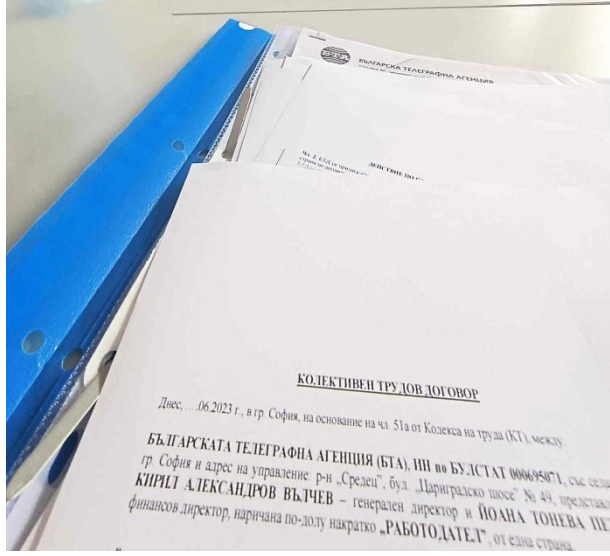

ШКОЛАТА БТА

Стажантски бюлетин за БТА

В БТА бе подписан нов колективен трудов договор

ЗОРНИЦА ИЛКОВА, СТАЖАНТ „МАРКЕТИНГ“

В последният работен ден от септември ръководството на БТА и четирите синдикални организации подписаха нов Колективен трудов договор за срок от две години.

Той засяга 327 души, работещи в агенцията. Условието в него бяха одобрени в две съвещания с участието на четирите синдикални организации към СБЖ, „Подкрепа“ и КНСБ и влизат в сила от началото на октомври 2023 г.

Акцентът в 15-ия по ред КТД е отпускането на средства за обучения на служителите в БТА. Те ще започнат с курсове по дигитална компетентност. При финансова възможност за обучения ще се дават до 50 000 лева на година, което се случва за първи път от 1992 г., когато в агенцията е подписан за първи път Колективен трудов договор.

Обученията ще бъдат планирани в началото на всяка година в Годишен план за обучения. Той ще се изготвя на база анализ на кадровия потенциал от „Школа БТА“ и се приема до 20 януари. Колективният трудов договор предвижда също организиране на вътрешни курсове за служителите при въвеждане на нова техника, при промяна на технологията или на организацията на работата и други нововъведения в БТА.

Условието за придобиване на квалификация и преквалификация ще се определят съвместно от работодателя и синдикатите.

От фонд СБКО значително се увеличават отпусканите средства за изплащане на еднократна помощ за всяко раждане на живо дете - от 1200 лева на 3000 лева.

Увеличава се и еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, а от тази година и за осмоласниците - по 900 лева. Нощният труд се вдига с 250% от установената за страната минимална работна заплата.

Договорът предвижда предоставяне на ваучери за храна, които ще се отпускат два пъти през годината - за Коледа и Великден по 200 лева. За времето, през което работникът е на разположение на работодателя, ще се заплаща трудово възнаграждение за всеки час или част от него в размер на 75 на сто от установената за страната минимална часова работна заплата.

Ако служителят бъде повикан на работа, при ефективно положен труд през времето на разположение, той ще се заплаща по правилата за извънреден труд. Организацията на работа на разположение ще се уточни от работна група и ще влезе в сила от началото на 2024 година.

Колективното договаряне в България

Колективното трудово договаряне (КТД) е процес на преговори между синдикати и работодатели относно условията на работа. Основните сфери на договаряне са работна заплата и условия за труд, различни социални придобивки, работно време, отпуски, обезщетения и други. Правната

договор се съдържа в разпоредбите на гл. IV на Кодекса на труда, Постановление № 129 на МС от 5.07.1991 г. и приетата с него Наредба за договаряне на работната заплата (НДРЗ), в Наредбата за допълнителните и други трудови възнаграждения (НДДТВ), както и в Конвенция № 98 относно правото на организиране и на колективно договаряне. Колективният трудов договор не може да съдържа клаузи, които са по-неблагоприятни за работниците и служителите от установените в закона или в колективен трудов договор, с който Работодателят е обвързан.

Първият трудов закон у нас е от 1905 г., обнародван в „Държавен вестник“, брой 68 от 26.III.1905.

В него се определя максимално допустимо работно време за деца от 10 до 12 години – 6 часа, от 12 до 15 години – 8 часа в денонощието и 10 часа за жени над 15 години, и едномесечен платен отпуск поради раждане. За него пише Георги Димитров във втори том от своите съчинения:

“Известно е, че през шестте години, които се изминаха от създаването на Закона за детския и женския труд, властта систематически оставяше отворени всички врати, за да могат господарите най-безогледно да тъпчат този Закон и да продължават своята безчовечна експлоатация над женския и детски труд. През този шест годишен период министерството не намери даже време да изработи необходимият правилник за прилагане на Закона, а неговите “титулярни инспектори” играеха през всичкото време ролята на тайни съветници и агенти на господарите, като ги учеха как най-сигурно да заобикалят и нарушават закона“.

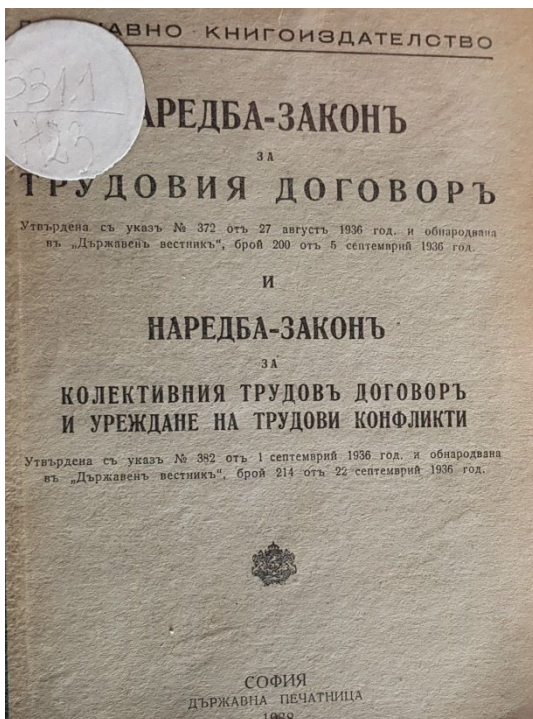
През 1906 г. се приема Еснафският закон. Той предвижда задължително членуване на калфите и чираците в общи организации с господарите, без да имат право на глас и участие в управлението. Въвежда се задължителна еснафска книжка, намираща се в работодателя. Под натиск на работниците

еснафският закон спира да се прилага от 1907 г. По това време се въвеждат наказателните закони против стачките. Забраняват се сдруженията на държавните служители.

Приемат се: Закон за инспектората по труда от 1907 г., Законът за празниците от 1911 г., както и някои закони, които поставят началото на общественото осигуряване.

Общественото недоволство достига връх в края на Първата световна война и води до приемане на Закона за контрол на парните котли и резервоарите от 1917 г., който предписва мерки за хигиена и безопасност на труда при работата с парните котли и въвежда 11 - часов работен ден.

Пак през същата година е приет и Закон за хигиената и безопасността на труда с мерки за хигиенизиране и обезопасяване на производството във всички отрасли. Въвежда минимална възраст и работен ден 8 часа за децата до 16 - годишна възраст и 11 часа за всички останали.

Периодът от 1905 до 1923 г. се характеризира със защита на женския и детския труд, установяване на максимален работен ден /8 часов работен ден и 6 часов нощен труд/ в обществените и частните заведения и предприятия.

Създава се специална регламентация относно хигиената и предпазване от трудови злополуки.

От 1924 до 1933 г., тенденциите са главно към цялостно обхващане на общественото осигуряване /закон за обществените осигуровки/ и регламентиране настаняването на работа и осигуряване при безработица.

От 1934 до 1941 г. се създават законодателни разпоредби относно уреждане на трудовите отношения между работниците и работодателите /наредба закон за трудовия договор/, регламентиране на минималната надница чрез колективно договаряне /наредба закон за колективния трудов договор и уреждането на трудовите конфликти/ и учредяване на Институт за цялостна организация на общественото осигуряване. През този период държавата е вече инициатор в създаването на социално законодателство.

Първият казионен синдикат

През септември 1934 г., в бр. 134 на Държавен вестник, излиза наредба - закон за професионалните организации. С тази наредба се премахва правото на свободно професионално сдружаване.

Предвижда се всички професии да образуват задължителни професионални сдружения, които имат назначено ръководство и задължителен членски внос.

Тези професионални организации представляват работещите по тези професии, независимо от факта дали някои работници от тази професия фактически членуват в организацията, или не.

Основният резултат е създаването на Български работнически съюз, който за кратко време включва в себе си над 75% от всички работници в страната.

В Държавен вестник, бр. 214 от 22.09.1936 г. се обнародва Закон за колективния трудов договор и уреждане трудовите конфликти, което представляват най - крупното постижение на работническото трудово законодателство за този период

През 1941 г. този закон се изменя. В чл. 6, където се установява възможност за предсрочно прекратяване на колективния трудов договор, ако обстоятелствата са се изменили след влизането му в сила.

При военновременната обстановка това означава неограничена възможност за работодателите да се отказват от поетите чрез колективния трудов договор задължения.

След девети септември 1944 г., новите социалистически профсъюзи се сливат с държавния апарат и се включват в изпълняването на икономическите планове, следене за спазване на условията на труд, възпитание и образование на работещите.

Въвежда двугодишен отпуск по майчинство, а през 70-те години на XX век се узаконява за първи път и 5-дневната работна седмица.

В периода на прехода

През 1990 г. избухват масови стачки поради липсата на стоки от първа необходимост.

През 1992 г. заради нарушения социален диалог с правителството, КНСБ провежда предупредителна стачка с участието на над 900 000 души.

Две години по-късно КНСБ организира генерална стачка, в която участват 751 000 работещи.

По време на голямата икономическа криза през 1996 - 1997 г., двете конфедерации водят масови демонстрации, блокади и стачки, в които се включват опозиционните сили и гражданското общество, и впоследствие довеждат до падането на правителството на Жан Виденов.

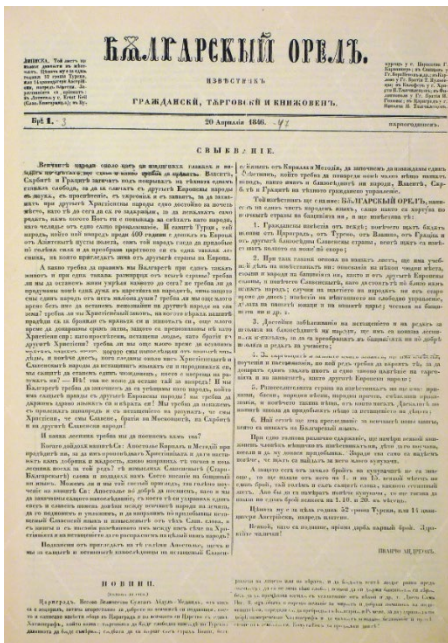

В Европейския съюз колективното договаряне и право на информиране и консултиране са включени като основни права в Лисабонския договор през 2007 г.

В рубриката представяме лекции на Журналистическата школа при Дирекцията на печата и Съюза на журналистите, четени през 1949 г. от проф. Александър Бурмов и Петър Георгиев.

Първият български вестник – „Български орел“

Александър Бурмов

Почти едновременно със сп. „Любословие“ излиза и първият български вестник „Български орел“ –

„известник граждански, търговски и книжовен“. Първият брой излиза на 20 април 1846 г., вторият брой – след 5 месеца под друго заглавие: „Български народоизвестник“, а третият брой – няколко месеца след втория. В уводната програмна статия

на вестника д-р Иван Богоров, родом от Карлово, живял от 1818 г. до 1892 г., обещава, че вестникът ще излиза два пъти месечно, „ако, казва се в статията, се запишат повече абонати, вестникът ще излиза и три пъти в месеца“. Вестникът обещава да дава преди всичко граждански известия, след това географски описания на българските земи, литературни материали и след това материали със стопански характер. Тази програма, обаче не е могла да бъде изпълнена напълно, цялостно, тъй като вестникът спира твърде рано своето излизане. От запазените два броя се вижда, че те съдържат твърде малко граждански известия. Намираме само едно съобщение за пътуването на султана през 1846 г. по българските земи. В тези броеве се съдържат географски описания на Котел, Самоков, Рилския манастир, една две приказки, занаятчийски съобщения. Общо взето, вестникът, както личи от двата запазени броя е преди всичко с културно-просветен характер, със слаб информационен отдел. По отношение на съдържанието, духа, характера и направлението, разликата между списание „Любословие“ и в. „Български орел“, почти няма. Единствено по форма и език.

Д-р Иван Богоров обещава да пише вестника на народен

Д-р Иван Богоров

език и трябва да се изтъкне, че той следва това свое обещание твърдо и последователно и в по-нататъшната си дейност, като редактор на „Цариградски вестник“, на в. „Народност“ и др. Богоров допринася съществено за създаването на български книжовен език, опрян на народните говори. На него дължим основаването и на първия български вестник и на първия вече същински български вестник, който

просъществува цели 13 години. Това е „Цариградски вестник“, първият брой на който излиза на 1 януари 1848 г., две години след спирането на „Български орел“ и продължава да излиза до 15 декември 1862 г. „Цариградски вестник“, както личи от заглавието, излиза в Цариград. От начало се печата в чужди печатници с църковно-славянски букви. След това си доставя собствена печатница с граждански шрифт.

Редакторът д-р Иван Богоров издава вестника в течение на три години. След това „Цариградски вестник“ бива поет от Александър Екзарх, друг виден деец от времето на българското възрождане, който остава редактор до края на излизането му. Появата на Богоровия вестник в Цариград и главно неговото закрепяване съвсем не е случайно.

По това време в Цариград има многобройна българска колония от занаятчии и търговци. Те са с будно национално съзнание, с отношение към социалните проблеми, към националните въпроси. Те именно помагат на Неофит Бозвели да подигне за първи път църковния въпрос, т.е. за изгонването на гръцкото духовенство от България. Така че д-р Иван Богоров намира в Цариград твърде благоприятни условия за издаването на български вестник, който да защитава в по-голяма или малка степен българските национални интереси.

По характер „Цариградски вестник“ не се отличава съществено нито от сп. „Любословие“, нито от в. „Български орел“. И неговият характер е културно-просветен. Той съдържа статии от областта на географията, историята, етнографията, педагогията, физиката, образованието. Той съдържа и ред стопански известия. В него се печатат и литературни творби, повечето от които са превод от западно-европейска и руска литература. Така например, за първи път тук се печата на български език „Робинзон Крузо“, или както е озаглавена „Чудните приключения на Робин-сина“. Също така за първи път се отпечатва и сантименталната повест „Павел и Виргиния“ новели и приказки, взети от руските и западно-европейските вестници и списания. На ред с това, вестникът съдържа и някои съобщения, не винаги и не твърде обширни, съобщения от политически характер. Но в тези информации вестникът се пази да вземе отношение, а държи едно обективно становище и е твърде плах и несмел. В замяна на това, „Цариградски вестник“ печата извънредно много дописки от България и в тези дописки се отразява цялостното положение на българския народ в течение на годините, през които е излизал вестника. В тях са засегнати редица въпроси не само от местно, но и от национално значение. Това е първият период, ако трябва да периодизираме историята на българската журналистика преди освобождението. Период, който продължава до 60-те години на XIX век и който отразява в себе си борбите на търговско-промишлената класа, на българската буржоазна класа за нова култура.

Кримската война от 1853 – 1856 г., която Турция, в съюз с западните сили – с Франция, Англия, Сардиния и Италия – води с Русия и в която Турция излезе победител, е преломен момент в историята не само на турската империя, но и на българския народ, който беше съставна част в нея.

За помощта, която Турция получи от западните сили във войната си с Русия тя беше задължена да отвори широко вратите си за западно-европейския капитал и за произведенията на западно-европейската фабрична индустрия и промишленост. Западно-европейските капитали започнаха да нахлуват усилено в Турция, основаха се редица компании, които взеха в ръцете си постройката на железници /като Хиршовата/ в нашата земя или железницата в самата азиатска част на Турция, основаха се акционерни дружества за търговия, за постройка на пристанища и т.н. Особено буйно нахлуха в нашите земи произведенията на западно-европейската фабрична промишленост. Това нахлуване се отрази извънредно неблагоприятно върху стопанството изобщо, главно върху положението на българската търговско-промишлена класа и още по-точно казано – върху положението на дребните търговци и занаятчии. Западната стока беше много по-конкурентноспособна и произведенията на българската манифактура и занаятчийска промишленост в никакъв случай не можеха да конкурират серийното фабрично производство на Запада, което беше по-евтино и по-фино направено, отколкото грубите произведения на българската занаятчийска промишленост. По този начин в едно непродължително време цветущата тогава българска манифактура и занаятчийска промишленост, която беше завладяла пазарите на турската империя, която беше стигнала до Александрия, Смирна и Цариград, тези произведения срещнаха непреодолима конкуренция в лицето на западно-европейските стоки и те престанаха да се търсят. В нашите вестници и художествена литература по това време е отразено по много картинен начин това нахлуване на стоките на западно-европейската промишленост в България. Жените на търговците, на богатите занаятчии и селяни вече престават да носят старите сукмани и тъкани от самите тях. Започват да се обличат в коприна или друга материя, изработена в английски фабрики. Да си припомним каква Гинка от „Под игото“ облечена в „джамфезена“ рокля. У нас нахлу и модата на тъй наречения „Малаков“, жени с широки грамадни рокли. Мъжете престанаха да шият дрехи от българско сукно и шаяк, да носят аби и потури, а да се обличат „ала франга“, появяват се френк-терзии“. Значи започват да носят сегашните наши панталони и сака. Не само Раковски изтъква, но дори и Ботев в 1875 и 1876 г. издига глас против модата. Главно поради съображението, че с нарастване на модните интереси ще пропадне българската ръчна текстилна и манифактурна промишленост. Особено е жесток към модата по онова време Петко Р. Славейков. Много от неговите стихотворения и сатири са посветени на модните увлечения на тогавашните българи, като например комедията „Малаков“, която подиграва жените, които са облечени с такива широки рокли и т.н. Изобщо, от 60-те години нататък, поради нахлуването на западно-европейската промишленост, основните клонове на нашата манифактура и занаятчийска промишленост пропадат. Тия основни клонове бяха текстилният клон – абаджийството, гайтанджийството и др. и, от друга страна, папукчийството или обувната промишленост, както и свързаната с него табашка промишленост. Тук искам да спомена хумористичният разказ за „Бай Руси индустрията от Търново“. Това става след освобождението. Бай Руси решил да участва в Лайпцигския мострен панаир. Взел една биволска кожа, работил шест месеца и казал: „Ще им докажа аз на тия момчетии какво може да изработи бай им Руси“. И наистина, той спечелил голям успех.

Два дни след това, обаче получил от Лайпциг телеграма: „Поръчваме 100 000

Кожи“. Значи на бай Руси му трябвали 500 години, за да изработи поръчката. Не по-добро е положението и на селячеството. И преди кримската война, и след това,

Тази демократична идеология по-късно беше продължена от Любен Каравелов, от Васил Левски и особено от Христо Ботев. Селячеството винаги е било зле. От една страна то било лишено от земя, която е била в ръцете на турските феодални господари и на българските чорбаджии, а от друга страна, кримската война му наложила извънредни тежести. Турската империя трябваше да изхарчи огромни средства. За да покрие недостига на своя бюджет, тя не само че увеличи старите данъци, не само че промени начина на събирането им, но наложи и нови. От друга страна, едрите елементи на търговско-промишлената класа успяха през време на войната да натрупат огромни богатства. Те бяха доставчици на турската армия и на съюзниците на Турция, на френските и английските войски, които бяха разположени във Варна и Бургас преди да потеглят за Севастопол. Така например, дребният търновски търговец, известен по-сетне като публицист и редактор на вестник и като борец против Стамболовия режим, Панталей Кисимов, успява да спечели през кримската война един милион гроша – фантастична сума за онова време. Тия пари спечелил той чрез доставка на храни преди всичко на турската армия и за нейните съюзници. Така се създадоха от старата търговско-промишлена класа още по-богати елементи, които след кримската война в българската журналистика се наричат „нови чорбаджии“, „младите чорбаджии“. Тези нови чорбаджии сега бяха носители на капитали, които влагаха в индустриални предприятия от по-голям размер, отколкото дотогава. Така че, вследствие кримската война, в резултат на социалните размествания, у нас съществуваха вече две основни класи: на първо място буржоазната класа и на второ място – класата на дребните селски и градски пропадащи или пропаднали стокопроизводители. Буржоазната класа стоеше на еволюционистични позиции. Тя не беше против освобождението на българския народ от турско иго, но тя смяташе, че това освобождение ще дойде по пътя на „развитието“, по пътя на стопанското издигане на българския народ, който ще може по този начин да се наложи на турската империя. Тя смяташе това освобождение да дойде по пътя на просветата. Българският народ ще се образова, понеже има желание, възможност и способност за това, ще се образова и в културно отношение и ще надмине турския народ, който и тогава, както и досега, продължава да тъне в невежество и по този начин ще се достигне до мирно разрешение на въпроса. Това бяха общите идейни позиции на буржоазната класа по отношение на българските национални въпроси. Тя изхождаше от положението, че тя не желаше в никакъв случай разделянето или скорошно отделяне на България от турската империя. Съществуването на България в пределите на турската империя означаваше възможност на тази класа да разполага с пазарите на огромната турска империя, с огромните пазари на Мала-Азия и на голяма част от Балканския полуостров. Позициите на класата на пропадащите и пропадналите дребни селски и градски стокопроизводители не виждаше никакъв друг изход от своето тежко положение освен в окончателното сгромолясане на турската империя и от хвърлянето на феодалните задръжки. Те смятаха, че след създаването на национална българска държава ще се достигне до защита на икономически слабите, до възпиране на нахлуването на западно-европейската промишленост, която Турция нямаше възможност да спре, до връщане на земите им, които сега владееха тогавашните експлоататори – бейовете и чорбаджиите. Те бяха против всякакъв компромис с буржоазната класа, които бяха тясно свързани с турската господстваща класа. Те бяха за едно революционно разрешение на българския национален, а следователно и на българския социален въпрос. Изразител на тежненятия на тази класа стана за първи път Георги Раковски. Той създаде идеологията на тази класа. Идеологията на българските селяни и на дребната буржоазия.

Отдел „Маркетинг“ на БТА

Антоанет Василева, стажант „Маркетинг“

От началото на 2023 г. отдел „Маркетинг“ на БТА става част от дирекция „Координация, комуникация и сътрудничество“.

Дейността му е в няколко направления: продажба на услуги и продукти на агенцията, обслужване и обезпечаване на организационната дейност по сключените държавни и европейски проекти и свързаните с тях събития; участие в оперативната работа на агенцията - различни инициативи, разпространение на сп. ЛИК, създаване на медийни партньорства за обмяна на информация; осигуряване на рекламни материали на агенцията.

Отделът взема участие и по отношение на креативната работа в БТА. Включва се с мнения и идеи за визията и съдържанието на сп. ЛИК, брошури и издания на агенцията.

В основата на тяхната работа стои разработването, определянето и изпълнението на маркетинговата стратегия на БТА. Екипът изготвя офери към клиентите и администрира техните акаунти. Един от основните приоритети на отдела е подобряването и дигитализацията на услугите, които се предлагат и улеснение на клиентския достъп до тях.

Ръководител на отдел „Маркетинг“ от 2021 г. е Цветанка Янкова, а от 2023 г. тя е и заместник директор на дирекция „Координация, комуникация и сътрудничество“. Година по-късно екипът се разширява.

Привлечен е Николай Николов, който започва да работи по един от първите за

агенцията европейски проекти за популяризиране на Конференцията за бъдещето на Европа в България. Като първи спечелен проект от отдела предизвикателството и радостта е голяма. Разработват го Ива Тончева, ръководител „Социални мрежи“ и Цветанка Янкова. Целта му е да събере различни европейски държави, които да дискутират по важни въпроси

събитие през 2023 г. Цветанка Янкова посочва 125-годишнината на БТА. А за изминалите две години - кардиналната промяна в работата на агенцията, когато тя отваря своите емисии и те стават със свободен достъп за медиите и за широката аудитория. Това налага предоговаряне на партньорските договори с международните агенции Асошиейтед прес, ДПА, ТАСС, Ройтерс и др.

Какво предстои?

През октомври е продължението на Проекта за популяризиране на кохезионната политика в страната. През изминалата година той се осъществява на територията на България, сега следва да се разшири и проведе в държавите, в които БТА има пресклубове и в тези, които предстоят да бъдат открити.

„Правим всичко възможно да бъдем гъвкави, бързи, достоверни и надеждни като източник, което е и залегнало във философията на управлението на агенцията“, споделя Цветанка Янкова.

Екипът

Цветанка Янкова, ръководител отдел „Маркетинг“. В БТА е от 2019. Започва работа като експерт маркетинг. От февруари 2023 г. е и директор на дирекция „Координация, комуникация и сътрудничество“. Към тази дирекция са отделите „Социални мрежи“, „Международна дейност“ и „Проекти“. Работила е и учила в областта на маркетинга и рекламата. Владее три езика.

Николай Николов е експерт маркетинг. В БТА постъпва през 2021 г. Неговата практика е в областта на маркетинга и рекламата. Работил е в печатни и онлайн медии, като: Икономедиа, издателство S Media, издателство „Атика“.

Завършил е „Икономика - застраховане и социално дело“ в УНСС.

Николай отговаря за изграждане и поддържане на контакти с клиенти, партньори, организации, местни и централни власти. Участва в структуриране на подсайта за европейските проекти, който разработва отделът. Също така осъществява координация между отделите в БТА и изготвя доклади и отчети за дейността на звеното.

Валентин Кожухаров е маркетинг експерт. Завършва магистърска степен „Рекламен мениджмънт“ със специализация „Комуникационен и бранд мениджмънт“. Започва работа в агенцията през януари 2023 г. Преди да дойде в агенцията, е работил като експерт реклама в отдел „Реклама и издателска дейност“ на Българското

национално радио. Пътят му в сферата на комуникациите и рекламата започва като стажант в „Национален съвет за саморегулация на рекламата“. Той се занимава с медийните партньорства на БТА, което включва комуникация с бъдещите и настоящите партньори, подготвяне на покани от името на БТА за сключване на партньорски договори, съгласуване на договорите. Негова отговорност е изпълнението на медийните партньорства на БТА.

Нели Димова, организатор. От 20 години работи в БТА и отговаря за цялостната административна работа в отдела и разпространението на сп. ЛИК.

Антоанет Василева стажант „Маркетинг“

Като новозавършил журналист за мен е важно да придобия опит в авторитетна медия каквато е БТА. Именно затова се

спрях на възможността за стаж в агенцията, тъй като тя е пример за обективна и достоверна медия, на каквато е трудно да попаднем в съвременния медиен свят.

Имам интерес както към писането и редактирането на текстове, така и към рекламата, връзките с обществеността и маркетинга.

По тази причина реших да разширя перспективата си за развитие и продължих образованието си с магистър „Маркетинг“ със специализация Рекламен мениджмънт“.

Стажът именно в този отдел на агенцията ми дава страхотната възможност да вникна в основата на маркетинга и рекламата.

Сферата на комуникациите е широка и необятна, а това са факторите, които запалиха интереса ми към нея. Винаги има какво ново да научиш и вярвам, че именно Българската телеграфна агенция е мястото с много звена, в които мога да се обогатя във всеки един аспект.

Изключително полезен опит е и да усвоя спецификите и ценностите при работата на една телеграфна агенция, които се отличават от обичайните медии.

За мен е страхотна привилегия, че в БТА имам възможност да се уча от професионалисти с доказан опит в различни области от сферата на журналистиката и комуникациите.

Кога и как стартира рекламата в БТА?

Историята на отдела започва през 1998 г., когато Панайот Денев - генерален директор на БТА, създава отдел "Реклама, маркетинг и продажби". Структура, която да се занимава с продажба на рекламни площи, да популяризира илюстрираните издания, продуктите и услугите на агенцията.

Отделът, който се състоял от 4 души, организира също различни събития и рекламни кампании на БТА. Отговарял за разпространението на списанията „Паралели“, ЛИК, което било възстановено от Панайот Денев, „Шампиони“ и подsigурявал рекламните материали, коледните подаръци за децата на служителите, създавал рекламни клипове за радио и телевизия. Първите, които поставят началото били Антоанета Зеленкова - началник на отдела, Ирена Чижек и Анета Паунска - експерти, Ива Цолова - организатор продажби и секретар.

През годините работата на отдела се променяла динамично. Към рекламата и разпространението на илюстрираните издания се прибавят различни нови продукти и услуги – „Електронен пресклипинг“, за мониторинг на теми от пресата, радиото и емисиите на агенцията, „Оригинални текстове“ - за платени публикации, емисия „Българска община“ и др.

Към екипа се присъединява отдел „Абонамент“ – Дима Тонева, която е отговаряла за продажбата на бюлетини, справочници и варианти на емисии. Тя сключва първите абонаментни договори в агенцията за новата услуга „Електронен пресклипинг“.

„Подкрепяхме агенцията почти във всичко. От подsigуряване на самолетните билети на бартер за командировките на журналистите до тефтерите и календарите за Нова година и подаръците за децата. Работата беше много, разнообразна и интересна“, споделя Анета Паунска, сега ръководител на „Школа БТА“.

По-късно при управлението на Максим Минчев отделът променя името си на „Реклама и маркетинг“. Идва нов екип. Началник става опитната журналистка Валентина Йовава.

Въвежда се длъжността ПР, която последователно заемат Елена Харизанова, Ванина Цонева Леда Аврамова и Пепа Витанова. Експерти са: Денелина Чапанова, Живка Геренска, Виктория Христова.

Анета Паунска е назначена за заместник ръководител. Последователно организаторите са Татяна Андонова и Нели Димова, които отговарят и за разпространението на печатните издания и платената емисия „Оригинални текстове“.

Христо Воденов: „Идеален началник няма, няма и да има”

Петра Куртева, стажант „Социални мрежи“

В БТА постъпих преди малко повече от 30 години. 1993 година, мисля че началото на април, БТА търсеше журналисти, които да се занимават с икономика. Аз работех във вестник „Столица“ - тогава това беше седмичник в София. И си говорих с колегите, които ме подканиха да опитам. Кой ще ме вземе в БТА, никой няма да ме вземе... това е висока топка. Обаче се срещнах тогава с момчето, Любомир Димитров, който беше на ВИНФ. По телефона само...

Поговорихме си, даде ми задачи, които да изпълнявам - няколко неща да напиша, да ходя по събития и да му казвам по телефона какво съм видял и разбрал. Тогава на Вие си говорехме, не се познавахме още. Изключително възпитан и ерудиран човек, с много езици и невероятна обща култура. Нивото на агенцията беше много високо, говориш с наистина ерудирани хора.

И съгласих се...обаждах се по телефона и диктувах някакви неща, които видя. В един момент му се обаждам и той ме покани да ида в агенцията. Отивам и ме питат кога мога да постъпя на временен трудов договор - тогава всичко беше на временен трудов договор. Казах му, че работя във в. „Столица“, а там се напуска за 5 минути - отивам и казвам чао. Горещо-долу така и стана - след 2-3 дни дойдох в агенцията към 10 ч. сутринта. 11 ч. ме прати на конференция, 12 ч. на още една. Върнах се и трябва да се пишат дописките.

Проблем...защото във в. „Столица“ работех на пишеша машина. Идвам в БТА и тук се работи с компютри на една програма с клавишни комбинации, които въобще не знам. Двама колеги тогава, Анелия Велинова и Милко Христов, ми извадиха един ферман с командите, кое как се прави, и си написах дописките. Предадох ги горе на отговорния редактор и чакам... Стават, няма проблеми, утре си на тия две събития.

В края на 2002 г. дойде нов генерален директор. Избраха

го от Парламента. Идвам си един ден на работа и ми казват, че генералният директор е сменен. А всъщност, тогава не бях шеф на синдикалната организация на „Подкрепа“ в БТА. Но опитът ми от колегите от БНР Варна, където този Стоян Чешмеджиев е работил, ми подсказа, че спешно трябва да си върнем организацията на „Подкрепа“, която беше леко заминала за известно време. Синдикатът дава доста права, защото има

колективно трудово договаряне - синдикатът се разбира с шефа на съответното ведомство. Защиават се правата, трудно стават уволненията, по-лесно стават увеличението на заплатите, по-добри отпуски се получават и въобще правата на „работните пчелички“ се пазят от синдикалните организации.

И дойде този Стоян Чешмеджиев, и решихме рязко да организираме отново синдиката. Отидох в КТ „Подкрепа“ и казах, че идва нов ръководител и според добре запознати източници, ще има чистка в агенцията и трябва спешно да си създадем организация, която да ни пази.

Бързо я направихме, а в един февруарски ден Чешмеджиев ни събра и каза, че бъдещето на агенцията е розово, ще вдига заплати и няма да има съкращения. Но една колежа от „168 часа“ чака пред кабинета му да вземе интервю на новия началник на БТА.

Свършва интервюто, тя ми се обаждат по телефона и казва, че „нашият“ човек е решил да уволни 40 души. А ние преди малко говорехме, каза че няма да уволнява никой.

Тогава всъщност хората в агенцията решиха, че този човек не заслужава доверие и трябва да бъде сменен.

Започнахме с писма до парламентарните групи, политическите партии и до журналистическите организации в България и света.

Отвсякъде получихме подкрепа-агенцията не трябва да се пипа и не трябва да има съкращения. Стоян Чешмеджиев разбра, че не може с едно движение да щракне, защото едно съкращение трябва да мине за одобрение през синдикатите.

Той започна да назначава хора с доста по-високи заплати от тези на хората в агенцията. Категорично беше решил да направи промени

като започна и да издава заповеди за уволнение на служителите. Ние застанахме зад тях-излязохме с гражданско неподчинение и спирахме работата в агенцията.

С Чешмеджиев имахме среща, в която ни убеждаваше, че политиката му за смяна на кадрите и за нов начин на работа е правилна, и ще доведе до успех. Но хората, които доведе бяха още необучени.

Чешмеджиев имаше идеи за въвеждане на видео, снимки, интернет.... Добре, хубаво...но той не знаеше как става. Самият Чешмеджиев не си беше пускал компютъра. Ние го хванахме, че той всъщност не беше влизал в системата, не беше отварял емисиите.

Каква визия имаш ти като не знаеш ние какво правим в момента? Ти не ни четеш дописките...Не познаваше хората от медиите, не познаваше институциите, бъркаше ги...Та това беше основната причина да тръгнем срещу него - нямаше визия за агенцията и искаше да съкращава наред, което щеше да лиши хората от нормална работа и агенцията от ценни кадри. Не е ставало въпрос за пари...не сме искали никакви пари.

Идеален началник няма, няма и да има. Винаги има диалог- ако ме чуе, чуе. Сега нещата се решават точно по такъв начин- демократично с диалог. Никога не става това, което аз искам и никога не става това, което началникът иска... просто няма как да се случи. Но сега се разбираме, нещата се решават постепенно.

Максим Минчев беше позитивна личност, с всички беше на ти. С две думи можеше да се разбереш с него, защото беше истински журналист от практиката. Знаеше веднага какъв е проблема и веднага имаше решение. Той остави хората да работят творчески. Можеше още да направи за техниката, но тогава не му даваха пари. Освен това, може би трябваше така да прави проектите, че да минават. Много от проектите, които искаше да задейства като модернизация, просто не минаваха. Но пък въведе пресклубовете по места, което е супер идея, защото по места всички медии измряха. Тези наши клубове всъщност създават място, в което хората могат да говорят, да изразяват позиция. Това си беше негова идея, никой друг не го направи в страната, и тези клубове са изключително важни, дори са по-важни от центъра-София.

Толкова дълго в агенцията ме задържаха хората. Хората в БТА са супер - още първите дни разбрах, че са изключително човечни. Всички се поздравяват, усмихват се, могат да ти помогнат ако има нещо. Тогава реших, че такъв екип няма никъде. В момента половината не се познават, но тогава не беше така...Това започна от пандемията. Работехме почти изцяло онлайн. Аз, понеже съм репортер, отивах на събития, които бяха адски малко. Отивам... и после се прибирам вкъщи и работя там.

БТА е един чудесен, важен и добре смазан механизъм, на който му се обръща внимание както в България, така и по

свeta. Смятам, че агенцията наистина е важна зона в обществената система на страната. Не само в журналистиката, а просто създава име на страната.

На агенционна журналистика са ме учили много колеги, но най-много ми помогнаха Христофор Загорев (Фори), редактор във ВИНФ и Светлозар Николов (Заро), редактор в Информация за чужбина. И двамата с енциклопедични знания и с усет към това кое е наистина новина, а не рекламно съобщение.

Фори ме накара да търся източниците на информация и да не се доверявам само на прессъобщения, декларации, изявления и позиции. Понякога те може да са написани от лошо осведомени, макар и честни хора, но е възможно и да манипулират или да са изцяло лъжливи.

Заро пък ми показва как да търся контекста на информацията. Научих, че дори да и малка новина, разгледана в общия поток от събития, може да се окаже изключително важна.

Наемането на нови млади хора в агенцията е най-доброто нещо, което може да се направи. По-важно от смяната на техниката и софтуера. Новите хора ще ти докарат новия софтуер, новите идеи и ще ти направят агенцията нова. Не ти, който си началник, а тези хора, които са след теб, защото те са с новото мислене.

Аз съм пенсионер... Сега останах да работя още малко, чакам да минат изборите. После хайде бюджета да приемат, вчера и него приеха. Може би до Нова година ще изкарам, още един бюджет ще има. Решил съм още малко да остана...

Книжно издание събра 125-годишната история на БТА

Севдалина Величкова, стажант-репортер Ловеч

Българската телеграфна агенция представи книгата "История на БТА (1898 - 2023)" по повод 125-годишнината от излизането на първия информационен бюлетин. Събитието се състоя в Художествената галерия на Созопол и беше част от осмия фестивален ден от празниците на изкуствата "Аполония".

В представянето се включиха авторът на книгата Панайот Денев, дългогодишен журналист и генерален директор на агенцията в периода 1997 - 2002 г., проф. д-р Румяна Прешленова - директор на Института по балканистика с Център по тракология при Българската академия на науките, както и

настоящият генерален директор на БТА Кирил Вълчев.

Книжният том "История на БТА (1898 - 2023)" е втора част от трилогия. Първата – „Лични свидетелства", излезе от печат през февруари. Тя съдържа разкази на служители, прекарвали значима част от живота си, работейки в БТА. Съставител на изданието отново е Панайот Денев.

На представянето в Созопол Кирил Вълчев съобщи, че предстои да излезе до края на годината още една книга, посветена на БТА, която ще съдържа извадки на архивите на агенцията през тези 125 години, и всяка година ще бъде представяна с по една българска вътрешна новина, и една международна.

Втората част от трилогията е първото цялостно изследване на историята на БТА. Имало е брошури, включително добри представяния на историята на агенцията за стогодишнината ѝ, когато директор е Панайот Денев. Имало е и авторски книги на колеги от БТА, но това е първото академично безпристрастно

представяне на историята, каквото досега не е имало", заяви генералният директор и добави, че от книгата „научаваме нещо, което всъщност добре знаем -

нищо не започва от нас".

По думите му от тази книга можем да разберем, на първо място, какво трябва да съхраняваме, да продължим и да развиваме. Според него най-важните неща са БТА да продължи да представя само факти, без епитети, както и да казва на читателя винаги източника на информация.

"БТА трябва да продължи да не преследва тиражи, лайкове, импресии, да търси рейтинг. Трябва да продължим и това, което на практика започна моят предшественик и дългогодишен директор, покойният Максим Минчев - да представя българите по света", коментира Вълчев. Според него е добре да се продължат

и административните традиции, както и развитието на школата на БТА. По думите му доста успешно с доц. Георги Лозанов се възстановява и развива новата дирекция на БТА – ЛИК.

Според Кирил Вълчев от книгата "История на БТА (1898 - 2023)" може да се вземе поука какво да не се случва отново: "Не трябва да повтаряме Държавна сигурност. Винаги в историята, включително и в сегашната, специалните служби имат интерес да присъстват в БТА. Аз смятам, че ние не трябва да допускаме службите в БТА, даже да са демократични служби". Според него, това, което никога не трябва да се повтаря, е "тайното знание".

"Панайот Денев пише в книгата за поверителните бюлетини на БТА - всяка власт е искала, освен другите екстри, да притежава и особено високата привилегия да е поинформирана от управляваните", заяви Кирил Вълчев. По думите му най-важното е БТА да остане отворена, както е в момента, със знание за всички и без ограничаване на източника.

"БТА много може да помогне да пишем не просто история на агенцията, а да пишем историята на България, а защо да не кажем и историята на света", каза още генералният директор.

По думите на Панайот Денев, и двете издадени книги за БТА са свързани с темата за паметта. "Оказа се, че паметта е силно и стабилно съхранена в едни тавани и мазета, които аз мисля, че с основание наричам "Златният фонд" на БТА", заяви той. Каза още, че архивът включва подвързани бюлетини от 1898 година, които в началото са писани на ръка. Сред тях има и поверителни бюлетини, които съществуват още от началото на агенцията. Денев разказа, че в началото бюлетините са излизали в четири екземпляра - един за двореца, министър-председателя, който е външен министър, и министъра на войната, четвъртият - остава в архива на БТА. "На следващия ден в неофициалния раздел на Държавен вестник излизат официалните новини на БТА, и невинаги са всичките, които са написани на ръка. Така че специален архив има от нейното раждане, от издаването на първия бюлетин. Това приключи през януари и февруари 1990 година. Дотогава всеки ден сме издавали поверителен бюлетин под някаква форма. Тези неща са важни за паметта", подчертава Денев.

По думите на Кирил Вълчев причината да покани професор Прешленова, която ръководи Института по балканистика на Българската академия на науките, е, че искрено вижда

настоящото и бъдещето на БТА като нещо повече от национална българска информационна агенция, а именно като истинска балканска информационна агенция.

Той припомни, че БТА стана седалище на единствената международна организация, регистрирана в България - Асоциацията на балканските новинарски агенции - Югоизточна Европа.

“Проектът за тази книга се роди преди две години, негов автор е Кирил Вълчев. Той е човекът, който през тези две години осмисляше, пренасочваше, преформатираше осъществяването на проекта. Огромната чест и тежест падна на г-н Денев“, каза редакторът на изданието проф.

Румяна Прешленова. Тя разказа, че тази история на БТА е написана по много модерен начин. Тя включва както документални свидетелства, така и преживяна и разказана история. "Смятам, че проектът се осъществи по най-добрия възможен начин - с много ангажираност, с много отдаденост.

Моята роля беше скромна и тя се състоеше в това да доближа изключително емоционалния и експресивен стил на автора до жанра на юбилейно издание", допълни редакторката. "За повечето от нас това съкращение - БТА, е нещо, което разказва на света за България и на България за света. Но всъщност това е един много сложен организъм, който отговаря на най-високите и най-добрите международни стандартни", каза още Румяна Прешленова.

Севдалина Величкова, стажант-репортер Ловеч

Един месец бях част от стажантската програма на БТА. Студентка съм в Техническия университет в Габрово, предстои ми дипломиране в бакалавърска степен. Въпреки че изборът ми на висше образование бе инженерна специалност, някак винаги съм знаела, че журналистиката ще е моето поприще. Родена съм и израснала в семейството на потомствени журналисти.

Затова, като научих, че моят университет е сключил договор с Българската телеграфна агенция за междуинституционално сътрудничество и предлага стаж за студенти в някой от пресклубовете, разбрах, че има как да навляза вече в професията на журналиста. И го сторих с голямо удоволствие в националния пресклуб на БТА в Ловеч.

Тук направих първите си интервюта, участвах в поредица пресконференции, написах първите си информации, срещнах се с интересни събеседници. В националния пресклуб на БТА в Ловеч ми показаха тънкостите в професията, в общуването с политици, местни власти, общественици, бизнес, граждани, в начина на писане, на поднасяне на информацията по интригуващ начин. Стажът ми даде възможност да взема решение да продължавам с журналистиката. Категорично магистърската ми степен ще е в сферата на медиите.

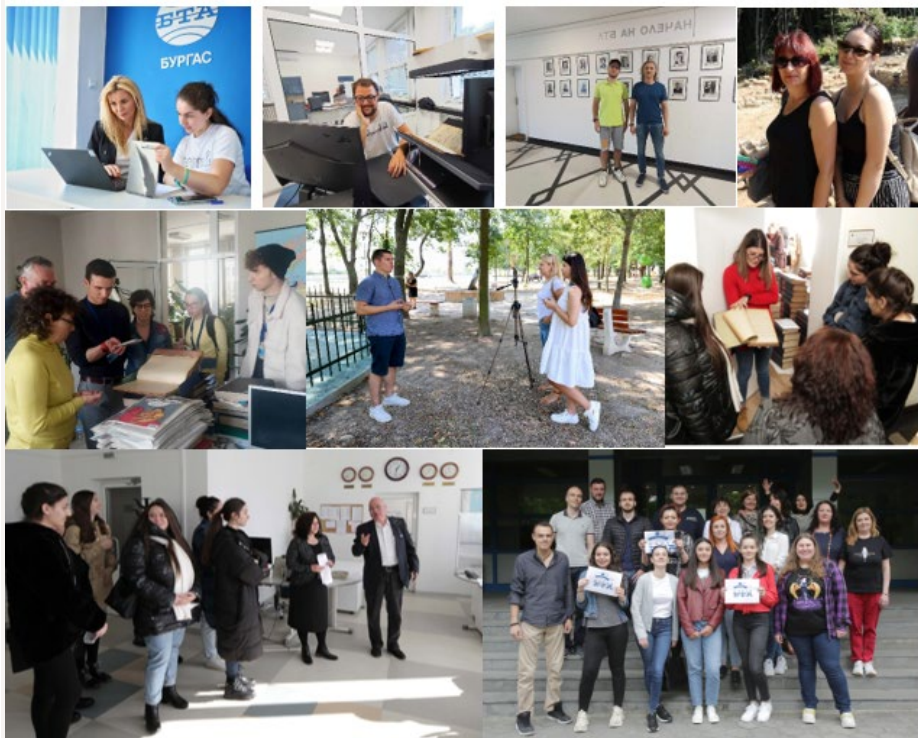
Благодаря на ШКОЛА БТА и на моя ментор Даниела Балабанова! За мен е чест!

ШКОЛА БТА НА 2 ГОДИНИ

На 15 октомври 2021 г. започна дейността си отдел „Школа БТА“. Две години по-късно резултатите са красноречиви – над 100 успешни студентски стажове, от които всеки пети стажант е привлечен на работа в агенцията. През април 2023 стартира програмата за въстпителни обучения на новите служители, през която вече са преминали над 30 нови колеги. Най-важният резултат от дейността е осмислянето на основната цел при създаването на Школата – пълноценната връзка между БТА и обществото по темите наука и образование.

За третата си година в Школа БТА планират още нови и нестандартни обучения, тематични събития, активна работа с ученици и студенти, а вероятно и поетапно увеличаване на съставения от двама души екип. В края на месец септември 2023 г. бе пусната и страницата на отдела в сайта на БТА, където има обяви за актуалните позиции за студентски стаж.

(<https://www.bta.bg/bg/bta-academy/internship>). По същото време започна издаването на месечен бюлетин на Школа БТА, който също е достъпен он-лайн. Предстои подготовка и издаване на втората част на Алманах за историята на агенцията, след изключително успешното пилотно издание, което проследява първите 100 години от историята на БТА.

schola@bta.bg

БТА в подкрепа на образованието

Антоанет Василева, стажан „Маркетинг“

Българската телеграфна агенция и Националната спортна академия "Васил Левски" сключиха договор за партньорство.

Партньорството между БТА и НСА ще се развива в няколко основни посоки: Студентите на НСА ще имат възможност за системен стаж в БТА, като най-отличителните кадри ще получат шанса да останат на работа в спортната редакция.

Със съдействието на НСА още по-системно ще присъстват в БТА новините за „телесното възпитание“, което е заложена ценност в мисията на Спортната академия. БТА ще представя дейностите на трите факултета на НСА, с цел да достигат новините за тях чрез всички медии до по-широк кръг от хора и това да привлича нови студенти, включително и от чужбина, благодарение на всекидневната емисия на БТА на английски език.

Споразумение с Американската търговска камара

Българската телеграфна агенция разшири кръга на своите партньори, като сключи споразумение с Американската търговска камара в България. БТА вече има сключени договори и с други търговски индустриални камари от различни държави.

Генералният директор Кирил Вълчев споделя, че голямата цел е всички подобни камари в България да започнат да присъстват в БТА. Той подчерта, че планът на договори като този, е България да осигурява повече информация за възможностите за чуждестранния бизнес тук, както и за българския бизнес в чужбина, защото България има отворена икономика.

Американската камара е сред първите, с които Агенцията сключва договори. Камарата членува в Обединението на Американските търговски камари в Европа, партньор е на Търговската камара на САЩ във Вашингтон.

БТА насърчава оперното изкуство

Още едно значимо партньорство, което БТА сключи е с Държавна опера – Бургас.

„За БТА винаги са били от особена важност събития и инициативи, свързани с изкуството, а културните институти определено се нуждаят от отразяване на дейността им, за да се въвлечат повече хора в стойността на техните произведения“, каза на събитието Кирил Вълчев. „БТА наистина е авторитетът, който застава зад нас и отразява това, което правим“, изтъква директорът на Бургаската опера.

Споразумението се подписва по време на провеждането на 16-ото издание на Бургаските музикални празници на името известния бургаски диригент Емил Чакъров и то в годината, в която се навършват 75 години от неговото рождение.

Кирил Вълчев предложи сп. „ЛИК“ да направи специален брой, посветен на 20-ото юбилейно издание на празниците, а във връзка с партньорството системно ще бъдат публикувани материали в рубриката за знание и култура на списанието.

За българите в Монреал

Българската общност в Монреал, Квебек, Канада ще предоставя новини на Българската телеграфна агенция (БТА) за рубриката „БГ Свят“.

Ръководителите на църковното настоятелство и хор, училищата и четири от танцовите състави към българската църква „Св. Иван Рилски“ и генералният директор на БТА Кирил Вълчев обсъдиха възможностите за разпространяване на новини от българите по света в емисията „БГ Свят“ и за получаване на информация от България чрез БТА след отварянето на свободен достъп до емисиите ѝ с промяна в Закона за БТА от 2021 г.

По данни на справочния отдел на БТА българите в Канада през 2023 г. са близо 100 000 души.

Рубриката „БГ Свят“ беше създадена през 2021 г. със свободен достъп и възможност да се използва от всички български медии.

Съгласно Закона за БТА агенцията трябва да осигурява информация за живота на българите, живеещи извън границите на Република България, както и да ги осведомява за събитията в страната.

Договор за партньорство с Българо-саудитската търговска камара

„БТА разширява кръга на своите партньори с още една търговска камара. Сключваме този договор буквално след отбелязването на националния празник на Саудитска Арабия, който беше на 23 септември“, каза Вълчев, допълвайки, че БТА вече има договори с Германско-българската индустриално-търговска камара, с Френско-българската търговско-индустриална камара, с Българо-румънската търговско-промишлена палата, с Американската търговска камара в България.

БТА ще избира нови 10 млади журналисти за обучение през ноември

Ирена Петрова, стажант ВИНФ/кореспонденти Ямбол

През ноември 2023 г. Българската телеграфна агенция, в партньорство с Европейския парламент, ще проведе второ обучение за млади журналисти от националните и регионални медии на тема „Познавате ли европейските институции?“. Обучението ще бъде отново в два модула – национален и европейски за десет работещи журналисти със стаж до 3 години. Целта е запознаване на участниците с функционирането на институциите на Общността, европейските политики и тяхното прилагане в държавите-членки въз основа на ценностите на Европейския съюз.

Първият модул се проведе от 5-и до 7-и април 2023 г. в сградата на БТА в София. От 27 желаещи да се включат в обучението бяха класирани 20, като десет бяха резерва. Кандидатите бяха одобрени от създадена комисия от БТА. Подборът бе направен така, че да има баланс по отношение на пола и вида на медиите, в които кандидатите работят – телевизия, радио, печатни и онлайн медии. Изборът на участниците бе съгласуван с бюро на ЕП в София.

До 15 март т. г. в инициативата имаха възможност да се включат журналисти от национални или местни медии, работещи на свободна практика или други специалисти от медийната сфера – създатели на съдържание за социалните мрежи, мениджъри в областта на мултимедиите, автори на телевизионно съдържание и специалисти в сферата на данните.

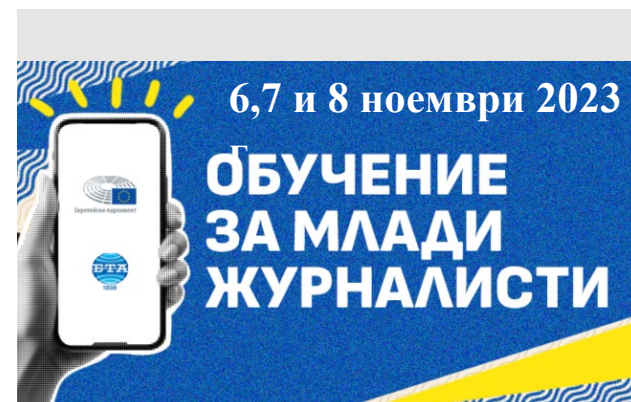
Поканени за лектори в обучението бяха водещи експерти по европейски въпроси и опитни действащи журналисти: проф. Ингрид Шикова, доц. Иван Начев, доц. Георги Лозанов, доц. Ралица Ковачева, д-р Първан Симеонов, Николай Желязков и Ива Тончева. Участваха още евродепутатите Искра Михайлова и Петър Витанов, както и представители на Бюрото на Европейския парламент в България.

По време на тридневния национален модул пред младите журналисти бяха представени презентации и лекции на различни теми, свързани с комуникирането на европейските въпроси и инструментите за следене на новините от Европейския парламент. Във фокуса бяха също проверката на факти, рисковете от манипулиране, дезинформацията, хибридната война и социалните медии. Участниците разговаряха с евродепутатите за ценностите на Европейския съюз, демокрацията, правомощията на ЕП, Европейската зелената сделка, въвеждането на еврото в България и мястото на страната ни в Съюза.

Завършилите първия етап на обучението получиха сертификат от БТА и Бюрото на ЕП в София. За да се класират във втория модул, журналистите трябваше да подготвят авторски материали на базата на поставени от лекторите задачи. Седем от десетте участници продължиха във втория етап, като имаха възможност да посетят ЕП в Брюксел през юли и да се запознаят отблизо с работата на чуждестранните евродепутати.

Младите журналисти участваха активно в дискусиите, като понякога те продължаваха повече от предвиденото време. Попълнените от тях в края на обучението анкетни карти показват удовлетворението им от подбора на темите и качествата на лекторите.

Подобни обучения ще бъдат организирани в Белгия, Хърватия, Германия, Италия, Португалия, Полша и Испания.

СПОРТИСТ НА БАЛКАНИТЕ

В края на 1973 г. БТА организира първата анкета „Спортист на Балканите“. В нея участват телеграфните агенции и спортни издания на страните от региона. В навечерието на 50-годишния юбилей на допитването за определяне на най-добрия спортист на Балканите, стажантите в БТА запретнаха ръкави, за да съберат информация по темата в архива на агенцията. Рубриката представя българските победители от анкетата.

Светла Златева - първата победителка в „Спортист на Балканите“

София (7 юли 1984) Светла Златева - лека атлетика. БТА снимка: Живко Ангелов 73-2034-11

Светла Златева е първата българска лекоатлетка, поставила олимпийски рекорд. Това се случва в една от предварителните серии на бягането на 800 м на Игрите в Мюнхен през 1972 г. /1:58,9 мин/. Година по-късно Златева вече е и световна рекордьорка в коронната си дисциплина /800 м/ - в зала и на открито. На Балканските игри в Атина през 1973 г. тя спира хронометрите на финала на 1:57,48 минути. От 1973 - 1975 г. е авторка /индивидуално или в състава на щафети/ на шест световни рекорда.

През 1973 година Светла Златева става и победителка в първата анкета, организирана от спортната редакция на БТА "Спортист на Балканите".

Притежателка е на 23 златни медала от Балкански първенства в бяганията на 400 и 800 м, както и в крос-кънтри за жени и за девойки. Между 1967 и 1981 г. прави 34 поправки в националните ни рекорди в бяганията от 400 до 1500 м и в щафетите на 4 по 100 и на 4 по 400 м, а най-добрите ѝ постижения на 200, 400, 800 и 1500 м са съответно 23,9 сек, 52,9 сек, 1:57,21 мин, и 4:11,1 мин.

Светла Златева е родена на 25.02.1952 г. в Горна Оряховица, а треньорът, който я открива за леката атлетика е Димитър Велиславов. Първите си стартове прави като ученичка в родния си град, като от 1968 до 1981 г. е несменяема участничка в националните отбори на България. Мнозина специалисти са на мнение, че ако Светла Златева се състезаваше при днешните условия, тя без съмнение отново щеше да бъде на върха, при това със значително по-добри резултати. По този повод през 2002 г. тя споделя пред журналиста на БТА Николай Зографов: "Времената се промениха, промениха се технологиите в спорта, промениха се и моралните, и материалните залози. И все пак си мисля, че ако сега бях 20-годишна, може би нямаше да съм сред неизвестните бегачки. Кой знае?..."

СПОРТНИ ПОСТИЖЕНИЯ:

Световни рекорди

1973 г.

- 800 м - в зала - 2:03,1 и 2:02,9 мин

- 800 м - на открито - 1:57,48 мин

Щафети

- 3 по 800 м - 6:04,0 мин

- 4 по 800 м - 8:08,9 мин

1974 г. Щафети

- 3 по 800 м - 6:03,2 мин

- 4 по 800 м - 8:05,2 мин

Олимпийски рекорд

1972 г. - 800 м - 1:58,9 мин

Участия в Олимпийски игри

1972 г. - 800 м - четвърта

1976 г. - 800 м - шеста /1:57,21 мин/

Отличия от големи състезания

1972 г. - 800 м - Европейско първенство в зала - бронз

1981 г. - 800 м - Европейско първенство в зала - сребро

1977 г. - 800 м - Универсиада - бронз

1973 г. - 800 м - Купа на Европа - сребро

1969-1981 г. - 24 златни медала от Балкански игри.

Петър Кръстев: работа, която доставя удоволствие, зарежда

Зорница Илкова, стажант „Маркетинг“

Петър Кръстев започва работа като фоторепортер в БТА през 2003 г. Казва, че именно в агенцията се запознава с най-добрата база и фотографска техника, с която е работил.

Работата му е свързана с пътувания в чужбина. Темите са предимно политически, с президенти, премиери, депутати и министри.

През 2020 г. е назначен за фоторедактор и в момента одобрява и подбира най-добрите снимки, които да излязат в емисиите на агенцията.

Задачата е по един безпристрастен начин да се илюстрират новините, а когато има две противоположни страни, да се отразяват и двете.

През 2005 г. той печели първа награда от четвъртото издание на националния фотоконкурс "Снимка на годината - България 2005".

Конкурсът се организира с подкрепата на Канон България ". В него участват над 210 автори, с над 1700 творби. Снимката на Кръстев е номинирана в раздел "Репортажна фотография".

Първа награда: автор - Петър Петров Кръстев
Президентските двойки на Русия и САЩ по време на тържеството по повод 60-годишнината от края на Втората Световна война и победата над хитлерофашизма в Европа в Кремъл.

Заснета е в Москва по време на тържеството по повод 60-годишнината от края на Втората Световна война и победата над хитлерофашизма в Европа в Кремъл.

БТА го изпраща да отрази посещението на президента Георги Първанов. „При такива събития мерките за сигурност са много засилени. Всички отразяващи фотографи снимат от една позиция, без да се местят, на определено място “, споделя Петър Кръстев.

След заснемане на президентските двойки на двете държави, Петър Кръстев започва да изпраща снимките в БТА. В този момент вижда, че към Владимир Путин приближава Буш. Нещата се случват много бързо. Путин и неговата съпруга са в готовност да го посрещнат. Петър Кръстев се втурва да снима. Бил е само на шест крачки от регламентираната позиция.

Казал си, че веднъж в живота се случва да видиш ръководителите на двете световни велики сили да се здрависват и по най-бързият начин ги заснел. Една от серията снимки му носи голямата награда. Тя му е

любима, защото му напомня за световни събития, които не се отразяват всеки ден.

Петър Кръстев споделя, че професията му е много динамична. Допълва, че всяка работа, която доставя удоволствие, действа зареждащо независимо от динамиката и стреса.

За фотографията споделя, че за него няма нефотогенични хора. Задачата на твореца е именно да улови точно тази

свкупност от изражения на едно лице така, че да покаже най-хубавата страна в дадения човек.

Когато работиш с професионална техника и разглеждаш снимките и на други колеги професионалисти си “сверяваш часовника” с останалите.

БРАВО!

Ученичка от ЕГ „Гьоте“ в Бургас с награда от БТА

Антоанет Василева, стажант в отдел „Маркетинг“

Елина Илиева от Немската езикова гимназия „Гьоте“ в Бургас бе наградена от БТА с едноседмичен стаж в „Школа БТА“ за разказа ѝ „Дръж ме“. Тя бе сред участниците в десетото юбилейно издание на Международния литературен ученически конкурс „Който спаси един човешки живот, спасява цяла Вселена“, на който БТА е медиен партньор.

Конкурсът е предназначен за ученици между VIII и XII клас, както в България, така и в цяла Европа. Организирана се от Центърът за еврейско-българско сътрудничество „Алеф“ и тази година е посветен на 80-та годишнина от спасяване на близо 50 000 български евреи от Холокоста през Втората световна война.

В рамките на стажа ѝ, който бе проведен през септември по специално изготвената програма за практическо обучение по агенционна журналистика, Елина Илиева се запозна с работата на журналистите от „Международна информация“, „Вътрешна информация“, ЛИК, „Социални мрежи в интернет“, „Исторически архиви и справочна“.

За най-ценно от стажа Елина оцени динамиката на програмата и възможността да се докосне до всеки един аспект от работата на агенцията.

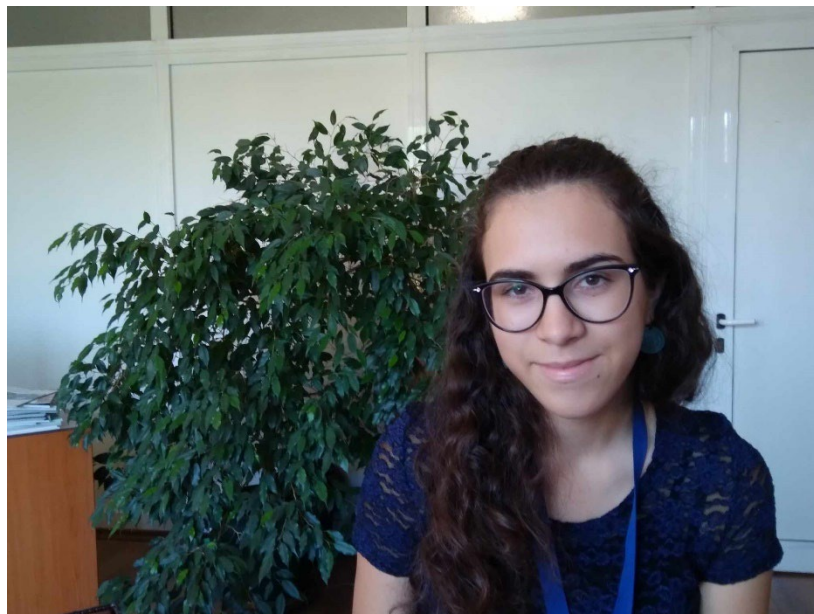
„Благодаря на всички онези всеотдайни хора в БТА за грижите и вниманието, с които ме обсипваха по време на престоя ми. Особеното на моя стаж беше обаче, че не се застоявах много на едно място. Което може би се оказва най-ценното.“

Успях да се сдобия с впечатления не само от винаги в крак с тенденциите на времето отдел „Социални мрежи“, но и да забавя времето в сумрачното пространство, помещаващо архиви на новини още от началото на БТА – далечната 1898 година. Запознах се и с работата на редакторите и репортерите от ВИНФ и МИНФ зад компютъра, както и присъствах на първото си интервю заедно с Ваня Сухарова от дирекция ЛИК.

Двете с нея безстрашно и без колебание се доверихме на препоръката на известния бариста Дъбов и пихме първото в живота си чисто кафе, което си беше цяло приключение. За тези няколко дни преминах по линията на времето между най-старата издадена книга от XIX век, до която се докоснах в библиотеката на БТА, и най-новото в технологиите в отдел „Графичен дизайн“.

Изкарах и интензивен курс по фотография на 15 септември, в който обиколих центъра на София заедно със Free Jewish Tour и усетих атмосферата на празника Рош а-Шана в Синагогата“.

Това сподели като впечатления Елина Илиева, която вече е и студентка българска филология в СУ. Тя пожела на всички Шана това у-метука!* (שנה טובה ומתוקה)
Хубава и сладка година!

Беласица – на лов за материална култура и други находки

Гавраил Гавраилов, специалист развитие на човешката сила

На релефната карта на България долу в ляво има една доста стръмна планина. На пръв поглед е незабележима и непозната за масовите туристи, а може би защото е и погранична.

В Беласица е най-младият природен парк в България, съхранил изключително биоразнообразие.

Символ на планината са дивите кестени, които са ядливи и са част от кулинарната култура на петричкия край. Но в планината има и друга материална култура, която напомня за нашите опити да бъдем отговорни туристи. Тези опити невинаги са успешни, за което свидетелстват отпадъците ни.

В края на моето първо лято като служител в БТА се отправих със сина ми към „Петрич, Калифорния“, както се пее в една известна песен. По пътя спряхме в

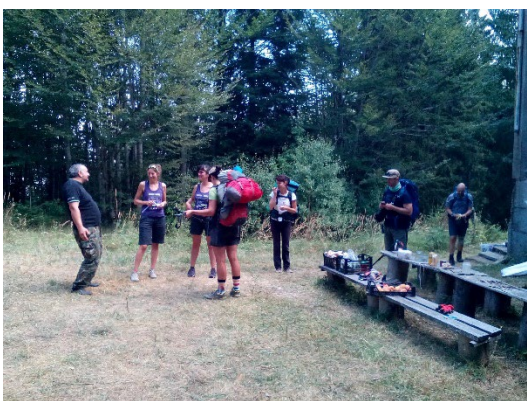
Кресненското дефиле, където боклуците извираят на талази. Докато се чудех как сме успели толкова много да замърсим това природно място, синът ми ме разпитваше за

Беласица и родовете му корени. Половината от неговите баби и дядовци са потомци на бежанци от Егейска и Вардарска

Македония. Още се разказват семейни истории за негов пращядо, който бил силен като канара и ненадминат по майсторство пехливанин.

Селото му било от южната страна на връх Тумба, над Дойранското езеро. Бил толкова силен, че турците му завидели и по време на едни борби бил отровен. Аз се надявах да можем да се качим до билото на планината, за да му покажа отвисоко тези земи, а и планирах да поразпитам местните хора за историята на тази граница, която често е ставала арена на погранични инциденти.

Но преди всичко бяхме тръгнали да почистваме около хижите в Беласица, които са три и са разположени в сградите на бивши застави на граничните войски. За поредна

година се включвах в доброволческата акция на екологично сдружение „За Земята“, която събира туристи от цялата страна, в опит да се борим със следите от материалната култура на българина във високата планина. Планината Беласица е доста трудна за неопитни туристи – наклоните са големи, пътеките са бивши военни пътища,

на места поизоставени, а хижите са аскетични и не предлагат излишен лукс. В крайна сметка важни са хората. Така след доста дълъг преход и съвсем по тъмно се озовахме на хижа Лопово. Захванах се да помагам в готвенето за групата от тридесет доброволци. Синът ми беше много уморен, но беше впечатлен от енергията на това невероятно място.

Почистванията на „За Земята“ имат доста сериозна история от почти четвърт век. Първото е през 1999 г., като през годините са се събирали и до 150 човека доброволци, а като количество до момента са събрани и извозени над 120 тона отпадъци от най-високите части на българските планини. Специално за акцията в Беласица планирането продължи половин година, а аз си взех пет дни неплатен отпуск.

Другата година се надявам да имам възможност, както другите участници, които бяха пуснати по три дни от своите компании, и БТА да стимулира с отпуск доброволците в такива акции. А какво по-хубаво да си доброволец на чист въздух и сред симпатична компания от туристи на всякаква възраст.

Медиите традиционно проявяват интерес към акциите на „За Земята“, което се случва и сега. Но моят интерес към планината на кестените нямаше само медиен характер, а по-скоро бе свързан с предишно гостуване в района, когато пак бяхме дошли да чистим покрай красивите беласишки водопади. Тогава обаче се натъкнахме и на кулинарни изкушения, както и на доста сериозен интерес към винения туризъм. С такива нагласи бяхме тръгнали и сега, което се препотвърди изцяло.

На третия ден времето рязко се развали и стана типично за първата половина на септември. Ние предвидливо се спуснахме към Самуилово, а оттам до гара Петрич и влака за София.

Като цяло това приключение си заслужаваше и вече се подготвям за следващата подобна акция през пролетта.

Досие: Мирните договори на 1913 г.

Зорница Илкова, стажант в отдел „Маркетинг“

През 2023 г. отбелязваме 110 години от Първата национална катастрофа. Този исторически факт ме накара да проуча как тези съдбоносни за България събития са отразени в архивите на БТА. Стартирането на дигитализацията ми помогна за полесния достъп до конкретните периоди от 1913 г., в която България участва в три мирни конференции. В дипломатическите преговори се отличават различни ярки фигури от тогавашния български елит. Аз се спрях на три личности, които носят своя принос за защита на националния ни интерес, колкото и трудно да е изглеждало това в онези драматични моменти от нашата история. Григор Начович, Андрей Тошев и Симеон Радев са представители на три различни поколения. Те произхождат от три различни части на разпокъсаното след Берлинския договор от 1878 г. българско землище, но и тримата полагат неимоверни усилия да защитават българския национален интерес.

ЛОНДОНСКАТА МИРНА КОНФЕРЕНЦИЯ

Първата част от дипломатическата трилогия стартира в края на 1912 г. Поради различни причини подписването на мир между Турция и останалите балкански държави се отлага за пролетта на следващата година. След дълги преговори на 17 май 1913 г. в Лондон е скрепен мира с подписите на пълномощните министри на участващите държави. В този момент светът си отдъхва, но не за дълго. Ето как са отразени тези събития в архивите на агенцията:

Българската делегация за подписването на мирния договор в Лондон. Седналите са (от ляво на дясно) ген. Стефан Паприков, д-р Стоян Данев, Михаил Маджаров. *Източник: ДА „Архиви“.*

„Дирекция на печата, БТА, София, 18 май 1913 г.

Лондонъ, с. д. – Ето речта държана от д-ръ Даневъ по случай подписването на мира:

Господине Министро, Господа, Съ цената на непрестанни и неуморими усилия ето че достигнахме до последния етап на нашата тежка мисия. Днешниятъ денъ ще бъде за балканските народи историческа дата. Съ туряне край на военното положение ние ще възстановимъ условията позволяващи на нашите страни да подкачатъ старите си добросъседски отношения. Тежките изпитания на войната ще отстъпятъ мястно на цялъ купъ въпроси интересуващи нашето бъдеще; върху туй поле на мирно съревнование завчерашните бойци ще намерятъ връзки на солидарностъ, които ще заличатъ скоро всички мъчителни спомени. Светътъ ще съди за насъ въ последна сметка именни отъ начина, по който ще изпълнимъ тази задача. Делото на мира намери въ Вашето лице, господине Министре, още отъ първия часъ убеденъ и неуморимъ работникъ; никой другъ не е сторилъ толкова за изглаждането пътя и обезпечаването крайния успехъ на мира; благополучниятъ

резултатъ, който отбелязваме днесъ, се дължи, преди всичко, на постоянството на Ваше Превъзходителство; изпълняваме единъ повелителенъ дългъ като Ви изказваме тукъ чувствата на нашата благодарностъ. Също няма никога да забравимъ толкова сърдечния премъ що ни бе указанъ отъ тази пословично гостоприемна страна. Ползувамъ се отъ този тържественъ случай да Ви помоля, Господине Министре, да станете предъ Негово Величество Вашиятъ Августейши Владетель гълкувателъ на нашата дълбока признателностъ, за дето благоволи да ни позволи да свържемъ името на този исторически дворець съ току-що подписания отъ насъ миръ.

Дирекция на печата, БТА, София, 19 май 1913 г.

Лондонъ, с. д. (19 май) – Агенцията Райтеръ има сведения, че въ днешното си заседание, шефовете на мисиите за мира и четирите балкански държави разисквали върху специалните договори, които има да се сключватъ съ Турция по разни въпроси произтичащи отъ войната и неразрешени съ договора за мира. Взетите решения ще бъдатъ съобщени на турската делегация, за да се постигне общъ планъ за идущото заседание на конференцията въ понеделникъ, когато делгатите ще решатъ къде да се преговаря по останалите за разрешаване въпроси.“

БУКУРЕЩКАТА МИРНА КОНФЕРЕНЦИЯ

Снимка на участниците при подписването на Букурещкия договор, 7 май 1918 г. Източник: ДА „Архиви“.

По време на преговорите в румънската столица ярко блести присъствието на Симеон Радев. Българската делегация има тежката задача да подпише споразумение, което на практика слага край на идеала за национално обединение. Но в драматичните преговори проличава таланта на младия тогава журналист, станал вече известен с книгите си „Строителите на съвременна България“. За първи път в световната дипломация Симеон Радев поставя на масата на преговорите зачитането на културните права на малцинствата, които остават извън границите на своите национални държави.

Пламенните му речи впечатляват румънския крал, който изрично отправя молба към българското правителство този младеж да бъде оставен за посланик в Букурещ. Така започва бляскавата дипломатическа кариера на Симеон Радев. За неговият принос в българските дипломатически отношения може да се прочете и в наскоро публикуваната книга „Из архива на Симеон Радев“ (изд. Прозорец, 2023). Ето какво четем за този период в архива на БТА:

„От архива на ВТА_1.VII-29.IX_1913

От дата 25 юлий 1913 г. Виена , с.д. Частниятъ кореспондентъ на „Нойе Фрайе Пресе“ съобщава отъ

Букурещъ: „Досежно сръбскитъ претенции, българскиятъ делегатъ г. Радевъ заяви: Съ искането си да ни отнѣматъ

Радовиш и Струмица, сърбитъ иматъ за цѣль да лишатъ София отъ всѣко естествено покровителство ...“

„Българскиятъ пълномощникъ г. Радевъ заяви, че има сведения за тѣзи ноти отъ своето правителство, но че при все това, българскиятъ делегати ще подпишатъ договора. „Председателътъ г. Майореску взе актъ отъ това заявление на г. Радева и разпореда да се запише въ протокола .

ЦАРИГРАДСКИЯТ ДОГОВОР

Финалните штрихи в оформянето на новите граници между държавите след двете балкански войни поставят преговорите между България и Турция през есента на 1913 г. Цариградският договор от 16 септември 1913 г. между Царство България и Османската империя, урежда границата в Тракия след намесата на Османската империя в Междусъюзническата война. България губи Одринско, но задържа излаза на Егейско море между Марица и Места. В преговорите активно участват Андрей Тошев и Григор Начович. Ето какво четем в архива на БТА:

„Дирекция на печата, БТА, София, 16 септември 1913 г.

Цариградъ, с. д. – Тѣй като проекта на турско-българския договор за мира, който бе телеграфиранъ на 7 тоя месецъ, претърпянякои промени, окончателниятъ текстъ на договора се състои от 17 члена. Срока на изпразването на териториите, които оставятъ на България, проектиранъ първоначално два месеци е билъ намаленъ на две седмици. Чрезъ конвенцията за мюфтиите, освенъ телеграфираните вече постановления, българското правителство се задължава да поддържа въ размерапредвиденъ от законаъ за Народното Просвещение първоначални и сръдни училища за мюсюлманите, както и едно мюсюлманско училище за подготвяне на наместници на мюфтиите.

Дирекция на печата, БТА, София, 17 септември 1913

Цариградъ, 16 септември, 7 ч. 30 м. вечеръ – Договоръ за мира между Турция и България биде подписанъ.

Виена, с.д. – Телеграфите отъ Цариградъ:

Официалниятъ текстъ на договора за мира между България и Турция ще бѣде обнародванъ вѣдруги денъ. Между протоколите, които са приложение къмъ договора, интересенъ е онзи, който се отнася до западна Тракия. Тоя протоколъ гласи, че предъ видъ мѣчнотиите, които българските власти при настаняването си въ западна Тракия могатъ да срещнатъ, вследствие възбуждението на тамошното

Биографична справка:

Григор Димитров Начович (1845-1920) – първият български финансов министър, политик и дипломат. Роден в Свищов. Учи във френският католически колеж в Бебек край Цариград и завършва политико-икономически науки в Париж. Основател и председател на книжовното дружество „Напредък“, което осигурява средства за обучение на български млади журналисти. По време на Априлското въстание 1876 г. изпраща дописки в чуждестранния печат и запознава европейската общественост с положението на българският народ. Народен представител (1879-1900). Един от лидерите на Консервативната партия. Министър на финансите в първото българско правителство (5 юли – 24 ноември 1879). Дипломатически агент в Румъния (1884-89), Австро-Унгария (1889-91) и Османската империя (1903-06); подписва Българо-турската спогодба по Македонският въпрос 1904. След Междусъюзническата война 1913 г. е член на българската комисия по подписване на Цариградския договор. Григор Начович завършва кариерата си като журналист.

Анрей Славов Тошев (1867-1944) – Роден в Стара Загора. Завършва гимназия в Одрин и естествени науки в Женева и Брюксел. Учител в Солун, Стара Загора, Варна и във Военното училище в София. Дипломатически представител в Цетина, Атина, Белград. Пълномощен министър в Сърбия (1909-14), Османската империя(1913-14), Швейцария(1915-16), Австро-Унгария(1917-19) и Австрия(1919-20). Член на българската делегация при сключването на Цариградския мирен договор 1913. Министър-председател на България (21 април – 23 ноември 1935).

Симеон Радев (1879-1967) - роден в Ресен, дн. в Република Северна Македония. Непосредствен участник в Балканската война, той е свидетел на успехите на българските воители, на радостта на освободените си братя от Македония и Тракия. Разказва за тези събития в книгата „Това, което видях от Балканската война“. Той е пряк свидетел и участник в мирната конференция в Букурещ през 1913 г. След това прави забележителна дипломатическа кариера до 1944 г. Последствие е пенсиониран и до края на живота си живее в немотия в София. Пише и редактира своите мемоари, които са публикувани в цялост през 2023 г.

От 29 юлий 1913 г. Букурещъ „Прѣди свършването на разискванията, г. Венизелосъ попита още веднѣжъ българскии делегати ще приематъ ли декларацията за взаимна черковно-училищна свобода, който въпросъ вюера бѣ оставенъ висящъ. Г. Радевъ заяви, че не може да разрѣши тутакси въпроса и съжалева ,че по него не е постигнатъ резултатъ съ всички балкански държави“.

население, за да се улесни бързото усмиряване на страната, отоманското правителство, по искане на българското изказва готовностъ да даде на тия населения да разбератъ нуждите произходящи отъ новия редъ на нещата и да ги съветва да се подчинятъ на България. Едно приложение къмъ договора предвижда, че въ случай между Турция и България произлезе разногласие, това разногласие или споръ, съгласно единъ специаленъ членъ въ договора, ще бѣде предложено на Хагския арбитраженъ съдъ.

Цариградъ, с.д. – Заключителното заседание на конференцията за мира се състоя въсредъ атмосфера на интимностъ. Договора биде подписанъ точно въ 7 часа. Великиятъ везиръ, който присъствуваваше на заседанието, произнесалъ речъ, въ която поздравилъ делегатите, че са успели въ духъ на сговоръ и на примирителностъ, да завършатъ въ толкова малко време величавото дело на мира. Великиятъ везиръ поздравилъ българските делегати и заяви, че е убеденъ какво подписването на мира открива нова ера на щастие и благоденствие за двата народа. Генералъ Савовъ благодарилъ почти съ същите думи и изказалъ същите пожелания. Г. Тошевъ казалъ на турски: Иншаллахъ. Талаатъ бей почналъ прѣвъ да рѣкопляска.“

Стажантски бюлетин на „Школа БТА“, бр.1/18.10.2023
1124 София, бул. „Цариградско шосе“ №49, schola@bta.bg, 02/9262306

Зорница Илкова, Ирена Петрова, Севдалина Величкова, Петра Куртева, Антоанет Василева,

Ментори: Ива Тончева, Даниела Балабанова, Гавраил Гавраилов, Цветанка Янкова, Мирослава Безус.

Идея и творческа реализация – Анета Паунска, ръководител „Школа БТА“